

Wetsontwerp tot instelling van de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde en de Algemene Raad van de partners van de Rechterlijke Orde

Opmerkingen van de Hoge Raad voor de Justitie

De Hoge Raad voor de Justitie (HRJ) kan zich vinden in elk goed onderbouwd initiatief die de werking van de rechterlijke orde bevordert.

De HRJ stelt niettemin vast dat er onduidelijkheid bestaat omtrent de beslissingsbevoegdheden van de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde (CMRO), de nieuwe beheersstructuren zoals voorgesteld in het Themisplan en de Minister van Justitie.

De HRJ treedt tevens de Raad van State bij waar deze stelt dat er in het algemeen onduidelijkheid bestaat omtrent de bevoegdheden van de op te richten instellingen en de Verenigde advies- en onderzoekscommissie (VAOC) van de HRJ, meer in het bijzonder inzake de adviesfunctie en de externe controle op de werking van de rechterlijke organisatie.

De CMRO wordt volgens het wetsontwerp immers belast "met elke actie die de modernisering van de Rechterlijke Orde tot doel heeft" en de Algemene Raad van de partners van de Rechterlijke Orde (ARPRO) wordt ermee belast "aan de CMRO initiatieven ter bevordering van de modernisering van Justitie voor te stellen".

Projet de loi instaurant la Commission de Modernisation de l'Ordre judiciaire et le Conseil général des partenaires de l'Ordre judiciaire

Remarques du Conseil supérieur de la Justice

Le Conseil supérieur de la Justice (CSJ) approuve toute initiative bien structurée visant à améliorer le fonctionnement de l'ordre judiciaire.

Le CSJ constate néanmoins des imprécisions sur les compétences décisionnelles de la Commission de Modernisation de l'Ordre judiciaire (CMOJ), sur les nouvelles structures de gestion telles que proposées dans Thémis et par la Ministre de la Justice.

Le CSJ rejoint également le Conseil d'Etat en ce qu'il affirme la présence générale d'imprécisions sur les compétences des institutions à instaurer et de la Commission d'avis et d'enquête réunie (CAER) du CSJ, et plus particulièrement sur la fonction d'avis et de contrôle externe du fonctionnement de l'organisation judiciaire.

La CMOJ est effectivement chargée, selon le projet de loi, de toute action visant la modernisation de l'Ordre judiciaire et le Conseil général des partenaires de l'Ordre judiciaire (CGPOJ), de proposer à la CMOJ des initiatives visant à promouvoir la modernisation de la Justice.

¹ In de Franse tekst staat "la modernisation de la gestion de l'ordre judiciaire" (de modernisering van het beheer van de rechterlijke orde).

Het antwoord dat de minister in de memorie van toelichting formuleert, nl. dat de bevoegdheden van de CMRO gericht zijn op de modernisering van de Rechterlijke Orde¹ terwijl de bevoegdheid van de VAOC om adviezen en voorstellen te geven de algemene werking van de Rechterlijke Orde beoogt, is echter niet bevredigend. De modernisering van de RO kan immers onmogelijk los worden gezien van de algemene werking.

Daarenboven moet de VAOC niet alleen haar adviesbevoegdheid maar ook haar externe toezichtsbevoegdheid kunnen uitoefenen in alle onafhankelijkheid.

Om deze bevoegdheden naar behoren te kunnen vervullen dient de VAOC proactief te kunnen optreden, zeker wanneer het een belangrijk onderwerp betreft als de modernisering van de Rechterlijke Orde.

Het jaarlijks verslag dat de CMRO op grond van artikel 2, laatste lid, van het wetsontwerp o.a. aan de HRJ zal uitbrengen, plaatst de VAOC van de HRJ in een situatie waarbij deze enkel nog a posteriori kan reageren en laat niet toe haar bevoegdheden naar behoren uit te oefenen.

Daarom acht de HRJ het onontbeerlijk om minstens artikel 2 van het wetsontwerp uit te breiden met volgende passus:

“Elke actie, zoals bedoeld in artikel 3 §1 van het wetsontwerp, wordt meegedeeld aan de VAOC, die hierover een advies kan uitbrengen volgens de procedure vervat in artikel 259bis-18, §2, van het Gerechtelijk Wetboek”.

Goedgekeurd op de Algemene Vergadering van 31 mei 2006.

La réponse que la ministre formule dans l'exposé des motifs n'est toutefois pas satisfaisante, notamment que les compétences de la CMOJ visent la modernisation de l'Ordre judiciaire tandis que la compétence de la CAER de rendre des avis et propositions vise l'amélioration du fonctionnement de l'Ordre judiciaire. En effet, la modernisation de l'OJ ne peut absolument pas s'envisager sans le fonctionnement général.

Qui plus est, la CAER doit pouvoir exercer en toute indépendance non seulement sa compétence d'avis mais également sa compétence de contrôle externe.

Pour pouvoir exercer ces compétences au mieux, la CAER doit pouvoir exercer un rôle proactif, surtout lorsque le sujet est aussi crucial que la modernisation de l'Ordre judiciaire.

Le rapport annuel que le CMOJ rendra entre autres au CSJ sur base de l'article 2, dernier alinéa, du projet de loi, place la CAER du CSJ dans une position telle qu'elle ne pourra plus ni réagir a posteriori ni exercer dûment ses compétences.

Le CSJ estime dès lors qu'il est essentiel de compléter au moins l'article 2 du projet de loi par le passage suivant :

« Toute action, telle que visée à l'article 3, §1er, du projet de loi, est communiquée à la CAER, qui peut rendre un avis sur cette action selon la procédure fixée à l'article 259bis-18, § 2, du Code judiciaire ».

Approuvé par l'Assemblée générale du 31 mai 2006.